

Onsdagen den 15 Maj 1867.

Kammaren sammanträdde kl. 9 f. m.

Justerades sex protokolls-utdrag för den 14 dennes.

Föredrogs och biföllos Stats-Utskottets den 13 dennes bordlagda Memorial:

N:o 99, med förslag till trenne paragrafer i det nya reglementet för Riksgälds-kontoret; och

N:o 100, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för Riksgälds-kontoret.

Föredrogs Stats-Utskottets den 14 dennes bordlagda Utlåtande N:o 102, i anledning af väckt motion, om åtgärders vidtagande, för att åt tidningarnes referenter i Första Kammarens samlingsrum bereda lämpligare platser än dem, som för närvarande äro å Första Kammarens läktare åt dessa referenter anvisade.

Grefve Hamilton, Henning: Det är ej min afsigt, att nu, då Riksdagen är så långt framskriden, och någon vidare förändring ej lär kunna åstadkommas, söka att bereda, vare sig ett afslag på förevarande Betänkande, eller en förändring i detsammes ordalag; men då jag anser, att dessa ordalag förbinda Fullmäktige i Riksgälds-kontoret till pligter, som de ej kunna uppfylla, så har jag velat reservationsvis, och nu på förhand uttala denna min åsigt, på det att man ej vid en kommande riksdag skall säga, att Fullmäktige försummat, att fullgöra det, som blifvit dem ålagdt. Frågan om en lämplig plats för tidningsreferenterne inom Första Kammaren har ej undgått Fullmäktige i Riksgälds-kontoret vid deras öfverläggningar. Redan under det att Kammarens lokal var under inredning, förutsåg man, att platsen på läktaren skulle för dem ej blifva fullt ändamålsenlig; detta härrör visserligen egentligen deraf, att salen är i akustiskt hänseende ofördelaktig, men äfven deraf, att, då största delen af Kammarens ledamöter vända ryggen åt läktaren, blir det naturligtvis för referenterne svårt, att höra hvad desse yttra. Man öfverlade då om och undersökte, huruvida referenterne kunde få plats uti salen, eller på någon annan läktare särskildt inredd för deras räkning. Hvad platser i salen beträffa, torde Kammarens ledamöter

ter sjelfve se, att de ej äro flere eller vidlyftigare än som är nödvändigt. Inom skranket vid talmansbordet finnes visserligen någon plats ledig, men den är likväl i för sig nog inskränkt. Det återstod således blott en utväg, nämligen den, att för tidningsreferenterne bygga en särskild läktare. På långväggarna här i salen kunde en sådan läktare likväl ej sättas, utan att referenterne, för att komma till densamma, nedgades gå genom sessionsrummet, en sak som väl ej kan anses lämplig. Från sidan här midt emot mig finnes ej möjlighet att anbringa någon annan uppgång. Från denna sida bakom mig åter skulle verkligen en särskild läktare med egen uppgång kunna anbringas, emedan der finnes en vind, genom hvilken uppgången kunde tagas. Men utom det, att en sådan läktare skulle blifva för rummet särdeles vanprydlig, fruktade Fullmäktige, och befarar jag för min del ännu, att, om man skulle taga upp en dörr här bakom mig, så komme det drag, hvaröfver man klagat, och den ojemnhet i luftapparatusens verkningar, öfver hvilken åtskillige ledamöter besvärat sig, att ytterligare ökas; ty om nedgången på sidan till kansli-rummen redan nu alltför mycket förviilar luftströmmarne från vädervexlingsapparaten, skulle detta naturligtvis komma att i ändå högre grad ske, derest man, genom att upptaga en dörr häruppe i väggen, ställde till korsdrag. Att således utföra det uppdrag, som Riksdagen lemnat Fullmäktige, på ett tillfredsställande sätt, är alldeles omöjligt, och jag har endast nu på förhand velat säga detta, för att vid en kommande riksdag kunna undgå det klander, som eljest måhända skulle i detta afseende drabba Fullmäktige.

Herr Bergstedt: Efter hvad ordföranden i Riksgälds-kontoret nyss anför, hade jag måhända bort afstå från att yttra mig, helst jag deraf kunde finna, att utsigten för att få den af mig öfverklagade olägenheten afhjelpat ej är synnerligen stor. Jag anser mig likväl böra redogöra för huru jag tänkt mig, att det mål, som jag med min motion åsyftat, skulle kunna ernås. Jag har nämligen ansett, att det skall vara möjligt, att från de afrundade hörnen på den nuvarande läktaren leda, om jag så får säga, biläktare till pelarne mellan andra och tredje fönstren. För anbringande af sådana biläktare har jag föreställt mig, att ej några särskilda bjelkar behöfde anbringas i muren, utan att man kunde stödja dem med grofva jernhakar, hvilka efter mitt förmenande skulle kunna lemna ett alldeles tillräckligt stöd. Jag vill nu ej upptaga tiden med att ingå i några vidare detaljer häraf. Jag tviflar nämligen ej på, att Riksgälds-kontorets Fullmäktige skola, om de finna förslaget utförbart, på ett tillfredsställande sätt verkställa detsamma. Kan det åter ej utföras, så kan naturligtvis icke heller någon skyldighet att genomföra det för dem ifrågakomma. Orsaken, hvarför jag väckte min ifrågavarande motion, var den, att jag, under ett samtal för ett par dagar sedan med en redaktör af en af våra större tidningar, frågade om skälet, hvarföre Första Kammaren i allmänhet blifvit så litet uppmärksamrad af pressen, och hvarföre behandlingen af åtskilliga viktiga frågor, angående vår lagstiftning och statshushållning, blifvit nästan helt och hållet ignorerad, samt erhöill det svar, att det under närvarande förhållanden ej vore för pressen möjligt, att uppfylla sin bestämmeelse,

att redogöra för Representationens förhandlingar, emedan referenterne ej kunde uppfatta hvad talarne yttrade. Jag ansåg, att detta skulle måhända kunna till någon del afhjelpas, derest referenternes plats blefve så anordnade, att de finge talarne i profil. Kan nu detta ej ske, så är visserligen dermed ej något äfventyradt, kan det åter ske, så är dermed ett stort mål vunnet. Jag begär ej det omöjliga, och gläder mig åt blott och bart den omständighet, att frågan blifvit väckt, emedan jag är viss, att nödvändigheten af densammas tillfredsställande lösning skall måhända derigenom blifva allmänne insedd. Jag vet, att mången före mig tänkt på densamma, och jag vet äfven, att personer i landsorten hafva beklagat det synnerligen ofullständiga sätt, på hvilket Första Kammarrens förhandlingar blifvit i tidningarne återgifna. Jag har äfven i detta afseende haft den tillfredsställelsen att vinna erkännande äfven från pressens sida. Då nu dessutom Stats-Utskottet med välvilja upptagit motionen, och för densamma gjort allt hvad jag rimligtvis kunnat begära, så får jag, med betygande af min tacksamhet till Utskottet härför, yrka bifall till Utskottets Betänkande.

Herr Fåhræus: Ehuru jag icke tillhör den afdelning af Stats-Utskottet, som förberedande handlagt detta ärende, och uti Utskottets plenum någon öfverläggning derom icke förekom, anser jag mig, på grund af hvad jag under hand erfarit, böra meddela, att den olägenhet, som nu omförmäls, nemligen att referenterne hafva svårt att höra de talare, som äro vände ifrån dem, icke lär vara den enda. kanske icke ens den hufvudsakligaste. Denna olägenhet skulle icke heller kunna afhjelpas genom den af den siste talaren ifrågasatta utväg, att verkställa utbyggnad i hörnen af den läktare, som finnes. En annan och kanhända svårare olägenhet, som jag hört uppgifvas, är den, att referenterne äro störde af andra åhörare, som å läktaren taga plats invid dem, och detta kan, såsom sakkunnige försäkrat mig, afhjelpas genom en afskrankning. Skulle denna åtgärd vidtagas, torde det få bero på ytterligare erfarenhet, om något vidare kan och bör för ändamålet åtgöras. Jag förordar således bifall till Utskottets hemställan, desto heldre som de föregående talarne ej heller motsatt sig det.

Grefve Hamilton: I afseende på den siste värde talarens yttrande, att den olägenheten, som uppkomme deraf, att personer komma bakom referenterne och störa dem i deras arbete, skulle kunna afhjelpas genom en afskrankning af läktaren, ber jag att få upplysa, att äfven denna sak förevarit under Fullmäktiges öfverläggningar. Men då Första Kammarren har blott eu läktare, då deremot Andra Kammarren har två sådana, vågade man ej att taga bort det förut redan nog tränga utrymmet på denna Första Kammarrens läktare, genom att, i likhet med hvad som skett å den ena af Andra Kammarrens läktare, afskilja en del af densamma åt tidningsreferenter. Jag tror också, att det besvär, som tillskyndas referenterne af de kringsittande personerne, icke utgör det väsentligaste hindret för dem att följa med förhandlingarne. I detta ögonblick finnas på läktaren endast tre personer, utom tidningsreferenterne, och dessa tre hafva visserligen ej stört dem; men jag är dock alldeles öfvertygad, att de ej hafva hört ett enda ord af hvad den siste

värde talaren yttrat. Denna omständighet är derföre ej så väsendlig eller så afgörande, att man kan anse sig blott genom dess afhjelpande hafva uppfyllt Stats-Utskottets önskningsar, hvilka alltid komma att framstå såsom ett anspråk på Fullmäktige från Riksdagens sida. Hvad åter den förste värde talarens påstående vidkommer, att nemligen man skulle bygga särskilda biläktare från hufvudläktaren, så uppstod, då detsamma af Fullmäktige diskuterades, någon tvekan om detsammus ändamålsenlighet, dels till följd af de omständigheter, som den värde talaren sjelf påpekat, dels ock derföre, att man ej kunde på förhand bestämma det inflytande på dagern i Kammaren, som en läktare, skymmande ett par af de öfra fönstren, skulle komma att utöfva. Det är nu klart, att, om Stats-Utskottets Betänkande blir Riksdagens beslut, så äro i ock med detsamma Fullmäktige skyldige att vidtaga några åtgärder; och jag har derföre på förhand velat gifva Kammaren tillkänna, att jag befarar, ja! jag kan nästan säga, jag är viss derpå, att de åtgärder till afhjelpande af de öfverklagade olägenheterna, som kunna af Fullmäktige vidtagas, icke komma att tillfredsställa anspråken eller blifva verkligt ändamålsenliga, oakadt Fullmäktige naturligtvis dertill skola använda sina bästa bemödanden.

Efter härmed slutad öfverläggning och uppå gjord proposition, blef Stats-Utskottets förevarande Utlåtande af Kammaren bifallet.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets den 14 dennes bordlagda Memorial N:o 103, angående tillsyn å den återstående tryckningen af Kamrarnes protokoll.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag blifvit utfärdadt till sammanträdet fortsättning kl. 6 e. m.

Föredrogs och biföllos Lag-Utskottets den 14 dennes bordlagda Utlåtanden:

N:o 84, i anledning af väckt motion, om förändradt röstberäkningsätt vid orgelnisters och klockares tillsättande; och

N:o 85, i anledning af väckt motion, om upphörande af klockares brefbäringsskyldighet.

Föredrogs Lag-Utskottets den 14 dennes bordlagda Utlåtande N:o 86, i anledning af väckt motion, om tillägg till gällande stadganden angående lotterier.

Herr De Laval anförde skriftligen:

Lag-Utskottets ifrågavarande Betänkande föranleder till åtskilliga frågor, å hvilka jag ber att få fästa Kammarens uppmärksamhet:

1:o Är Lotterispelet att hänföra till de äfventyrliga?

2:o Äro äfventyrliga spel demoraliserande för befolkningen?

3:o Bör Staten söka förekomma sådana spel och deras följder?

Då på dessa frågor det jakande svaret är uttryckt och bekräftadt i Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844 förekommer vidare:

4:o Är denna författning och densammas tillämpning, sådan den nu eger rum, för ändamålet tillfyllestgörande?

I motionen och ett derefter afgifvet anförande har jag uttalat min åsigt derom, att å denna fråga svaret måste, i olikhet med hvad Utskottet i sitt Betänkande yttrat, blifva nekande.

Om man, hvarpå exempel ej lära saknas, vill återfå sina utgifna penningar för ett nu mera värdelöst eller mot inköpspriset föga svarande bibliothek eller dylika saker, och erhåller tillstånd att försälja det genom lotteri på den grund, att man vill afstå behållna vinsten af lottförsäljningen, det vill säga, öfverskottet utöfver inköpskostnaden till ett välgörande ändamål, så torde med skäl frågas, påkallar icke sådan tillämpning af det i författningen stadgade undantag ett upplifvande af, och en erinran om densammas behöriga tillämpning, på sätt i motionen blifvit yrkad?

Om erfarenheten ådagalagt, att det i författningen stadgade bötesansvar, ehuru högt, icke afhåller från försök att bedriva lotterispel om fast egendom, bör icke ett verksammare medel deremot användas? och, om förhöjning af bötesansvaret i sådant afseende med skäl icke finnes lämplig, måne icke då torde kunna lämpligt anses det äfventyr, som vid spel om lösegendom är stadgad, att spelets föremål jemväl varder ansedt förbrutet? när en sådan påföljd utan tvifvel måste vara den mest verkamma.

Om bolag bildas på den grund, att ett visst antal lottegarer skola förr, än bolaget upplöses, afgå derutur mot återfående af endast i bolaget insatta penningar; att deras afgang skall bestämmas genom lottning eller genom pluralitetens beslut; samt att bolagets hela egendom skall slutligen tillhöra den, som undgått att sålunda utlottas eller utdömas, så frågas, om ett sådant bolag kan vara ett i öfverensstämmelse med Kongl. Förordningen den 6 Oktober 1848 bildadt aktiebolag, eller ett bolagslotteri? Det sednare måste ostridigt vara fallet, då afdagen bestämmes genom lottning — och kan det vara annorlunda, om pluralitetens godtycke bestämmer, hvilka lottegarer skola för hvarje år afgå ur bolaget mot deras insatta andel af bolagskapitalet? Om i ett sådant bolag med 60,000 lotter, deraf 10,000 årligen enligt bolagets beslut på bolagsstämma skola mot sådan lösen afgå, det förhållande inträffar, som måste vara möjligt, att de sista 10,000 lotterna egas af 2 personer med lika stort lottantal, huru kan då afgöras, vilkendera af dem skall vid sista årets slut afgå med återfående blott af sitt insatta kapital, eller med besittning af hela den förbättrade egendomen? De ega lika rösträtt, så att beslut i ämnet ej kan genom öfvervägande röstetal fattas. Annan utväg lärer då ej finnas för tvistens afgörande, än lottning, bekräftande associationens egenskap af ett lotteriföretag, hvarå aktielagen ej kan ega tillämpning, då den afser att betrygga alla bolagsmännens lika rätt och delaktighet i bolagets hela egendom samt vinst och förlust.

Då vi emellertid veta, att ett sådant bolag vunnit Statens sanktion på den grund, att tydlig lag deremot sagnades, men detta bolag efter sanktionen ej haft försynthet nog, att längre hemlighålla aftalets egenkap af lotteri, utan i allmänna tidningarne derom kungjort, så frågas slutligen: bör Representationen dervid låta bero, anseende sig icke kunna något åtgöra för att skydda de mindre upplyste, de lätt förledde, de af begäret efter en möjligen lätt förvärfvad stor vinst förvillade bland befolkningen mot det äfventyrliga spelets demoraliserande vådor? Svaren, som otvunget framställa sig på de förut gjorda frågorna, förena sig likaså till ett bestämdt nej såsom svar på denna sista. På grund deraf vågar jag ock värdsamt hemställa, att Kammaren, med ogillande af Lag-Utskottets Utlåtande, måtte bifalla min framställning i motionen, om en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, dels 1:o att lotterier samt utbudande och försäljning af lottsedlar icke i något fall må utsträckas utöfver de undantagsfall, Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844 medgifver; och 2:o att det tillägg till samma förordning måtte meddelas, att fast egendom, i afseende å hvilken lotteri i en eller annan form eger rum, skall, likasom i fråga om lösegendom redan är stadgadt, dömas förbruten; dels ock om en lagförklaring: att Kongl. Förordningen angående aktiebolag den 6 Oktober 1848 icke må anses tillämplig å associationer, som afse några slags lotteriföretag, eller sådana, der endast en del lottegare njuta fördel, men andra, utan någon försummelse å deras sida, äro förbundne taga en mindre lösen för sina lotter, än som motsvarar deras andel i bolagets tillgångar.

Grefve Mörner, Carl Göran: Om Lag-Utskottets ifrågavarande Betänkande kommit Riksdagen tillbanda vid en annan tidpunkt än nu under de sista ögonblicken af dess tillvaro, skulle jag ej hafva underlåtit att understödja den siste värde talaren i det förslag till förändringar i nuvarande lagstiftning om lotterier, som blifvit af honom framställt. Jag tror likväl, att något särskildt i detta afseende ej står till att vid denna riksdag uträtta; men jag anser det dock vara af vigt, att Kammaren, genom att icke bifalla Lag-Utskottets förevarande förslag, visar, att den ogillar de spekulationer, som på sednare tider blifvit gjorda, att locka in den stora allmänheten i vådliga företag, på hvilka ej de många delegarne, utan blott en eller annan bankruttrad advokat eller bankruttrad jordbrukare kunna skörda någon vinst. Det tyckes mig, som det kunde blifva på tiden att stäffa detta sätt att skoja bort fast egendom, innan det blir för allmänt; och jag skulle därför anse det vara i högsta grad beklagligt, om Representationen skulle genom ett bifall till Lag-Utskottets Betänkande sanktionera detsamma. Jag får därför yrka, att Kammaren måtte till Lag-Utskottet återförvisa Betänkandet. En sådan åtgärd föranleder visserligen blott dertill, att förslaget blir för denna riksdag begravet; men den är mig vederligen det enda sättet att under nuvarande omständigheter kunna betyga sitt ogillande af det sätt, hvarpå Lag-Utskottet behandlat frågan.

Herr Lagerstråle: Då den förste värde talaren här vidrörde ett förhållande, som säkerligen de fleste af Er, mine Herrar, känna nemligen att ett aktiebolag blifvit bildadt för bedrivande af ett jor-

bruksföretag, och att detta bolag erhållit Kongl. Maj:ts sanktion, så anser jag mig böra nämna, att i de för bolaget sanktionerade bolagsreglor förekomma ej andra bestämmelser än sådana, som i allmänhet finnas i bolagsordningar, hvilka underställas Kongl. Maj:ts pröfning. I offentliga tidningar har jag sedan sett tillkännagifvet, att bolaget på en särskild bolagsstämma fattat ett beslut om dispositionen af fastigheten, och det är i detta beslut, som man trott sig spåra sådana grunder, som skulle vara stridande mot lagen om förbud för lotteri på fast egendom. Om nu verkligen man kan anse, att lotteri i detta fall är för handen; så beror detta på bolagsstämmans nyssnämnda beslut, ej på den af Kongl. Maj:it sanktionerade bolagsordningen; och eger lotteri rum, så torde det närmast tillkomma allmänna åklagaremagten att beifra detsamma. I sådant fall bör det bero på domstols pröfning, huruvida den fortsatta försäljningen af aktier i bolaget bör betraktas såsom försäljning af lottsedlar eller icke. Ett sådant beslut, som det hvilket jag nyss omnämmt, läser väl hvarje bolagsstämma kunna fatta, och Kongl. Maj:it kan ej vid sanktionering af bolagsreglorna vidtaga någon åtgärd att förekomma ett dylikt. Det tillhör deremot, på sätt jag nyss nämnde, den allmänna åklagaremagten att, derest genom ett sådant beslut lagen blifvit öfverträdd, beifra detsamma och domaremagten att pröfva den grad af brottslighet, som det kan innebära.

Herr von Gegerfelt: Jag är till största delen förekommen af den siste ärade talaren. Lag-Utskottet har ansett, att, enligt nu gällande förordning, lotteri är förbjudet, vid ett ansvar, som synes vara fullkomligt tillräckligt. Motionen afser ej heller någon ändring i gällande förordning, om förbud för lotteri, utan endast, att lotterier samt utbudande och försäljning af lottsedlar icke må utsträckas öfver gällande förordning. Detta ligger inom lagtillämpningens, men ej inom lagstiftningens område. Jag anser därför, att Utskottet riktigt förfarit, då det afslagit motionen, och yrkar bifall till Utlåtandet.

Herr Arrhenius: Det lider intet tvivel, att den utländska lotterirörelsen ästadkommit mycket ondt i vårt land; och då det är förbjudet för enskilda personer, att utbjuda lotterisedlar, kan det väl icke vara i sin ordning, att tidningar opåtaladt skola kunna få, genom annonser, utbjuda sådana. Detta har ock motionären afsett. Just genom annonserna, hvilka dagligen finnas att läsa i tidningar, inledes den lätt-trogna allmänheten, som icke har sig bekant de lösa grunder, hvarpå de utländska lotterierna hvila, uti olyckliga spekulationer. Att lagstiftaren därför måste träda emellan, för att sätta en gräns härför, är nödvändigt, och jag instämmer därför, i detta hänseende, med motionären. Hvad beträffar bortlottning af fast egendom, så måste hvar och en medgifva, att införandet häraf vore en stor olycka för landet; och då det upplysts, hvad vi förut hade oss bekant, att ett aktiebolag, med behörigen fastställd bolagsordning, kunnat på bolagsstämma fatta ett sådant beslut, att bolaget derigenom måste betraktas såsom ett lotteribolag, samt vi af en föregående talares yttrande inhemtat, att hvilket aktiebolag som helst kan göra samma manöver, tyckes tiden vara inne, då lag stiftas emot sådana ofog, och att denna lag göres så bestämd och

tydlig, att den icke kan kringgås. Den siste talaren har sagt, att vi redan hafva en lag, som förbjuder lotterier; och detta är sannt, men hvad medför den för gagn, då den opåtaladt kan öfverträdas. Jag måste derföre, på grund af hvad jag anfört, och på det att Kammaren icke måtte lemna sitt bifall till det sätt, hvarpå motionen blifvit inom Lag-Utskottet behandlad, instämna med de talare, hvilka yrkat återremiss. Visserligen vinnes härigenom icke något vid denna riksdag, som nu snart är tilländalupen, men en återremiss kan dock gifva stöd åt de motioner i denna syftning, hvilka sannolikt icke komma att uteblifva en stundande riksdag.

Herr De Laval: Jag ber att, med anledning af Herr Statsrådet Lagerstråles yttrande, få erinra, att mitt anförande icke bör så förstås, som att Regeringen skulle hafva faställt en bolagsordning, som hade lotteri till föremål, ty jag har endast sagt, att bolagsmännen, *efter* bolagsordningens sanktion, på bolagstämma fattat ett sådant beslut, som visade, att bolagets uppenbara syftemål varit ett beslöjadt lotteriföretag. Herr von Gegerfelt har sagt, att vi redan ega en lag, som förbjuder lotteri, men denna kan väl icke anses tillfyllestgörande, då ett bolag, bildadt på grund af gällande förordning angående aktiebolag, sett sig oförhindradt göra sådana bestämningar, hvilka förvandla det från ett vanligt aktiebolag till ett lotteribolag. Jag fortfar i mitt förut framställda yrkande.

Grefve Hamilton, Henning: Jag anser, att den frågan, huruvida Regeringen hade skäl att neka sanktion för ett bolag, som skulle haft till syftemål ett beslöjadt lotteriföretag, icke bör kunna blifva föremål för Kamrarnes öfverläggningar. För min del antager jag, att ansökningen om sanktion blifvit så försigtigt uppställd, att Regeringen, som ansåg sig endast hafva att pröfva, huruvida bolagsordningen är upprättad i enlighet med gällande lag för aktiebolag, icke kunde vägra den begärda sanktionen. Men jag lemnar frågan härom helt och hållet åsido. Frågan är nu, huruvida vi anse, att det sätt, hvarpå ifrågavarande bolag gått till väga, och hvilket sannolikt kommer att af flera efterföljas, är öfverensstämmande med vår uppfattning af det rätta; och om vår nu gällande lagstiftning, angående förbud emot lotterier, är af beskaffenhet att lägga hinder i vägen för hvad som anses skadligt. Hvad detta beträffar, synes mig hela detta sätt, att sätta fast egendom på lotteri, vara att vänja folket i sin helhet vid spel i stort, samt befrämja vinglerier, och derföre böra förekommas. Jag kan ej döma derom, huruvida motionärens förslag, som Lag-Utskottet ansett icke böra till någon åtgärd föranleda, är tillfredsställande; men jag tror dock, att detta icke bör lägga något hinder i vägen för hvar och en att uttala sin mening, såsom stöd för motioner vid en blifvande riksdag, hvilka hafva till syfte att förekomma det onda, hvaröfver vi beklaga oss. Ur denna synpunkt, och på de skäl, motionären närmare framhållit, tillåter jag mig blott säga, att jag anser lagstiftningen, med afseende på lotteri, tvetydig; men då man icke kan hoppas på någon tillfredsställande lagförändring vid denna riksdag, förenar jag mig med Grefve Mörner i hans yrkande om återremiss, hvarigenom åtmin-

stone en önskan om framgång åt hvad motionären åsyftat kan ådagaläggas; och hemställer jag till motionären, huruvida icke han vill afstå från sitt yrkande om bifall till motionen, samt ansluta sig till det om återremiss.

Herr De Laval: Då föga förhoppning lärer förefinnas, att hvad jag yrkat vinner Kammararens bifall för närvarande, afstår jag derifrån och förenar mig med dem, som yrkat återremiss.

Grefve Sparre, Eric: Lag-Utskottet har icke på *något* sätt uttryckt *något* gillande af den sak, åtskillige Kammararens ledamöter klandrat; men jag vet sannerligen icke, hvad Lag-Utskottet skall göra, då här redan finnes en lag, som, efter Lag-Utskottets uppfattning, tillräckligt bör motverka det öfverklagade onda. Om denna lag icke efterlevs, har väl Lag-Utskottet hvarken skyldighet eller rättighet, enligt grundlagen, att dermed befatta sig. Det är åklagaremagten, som skall tillse, att lagen hålles i helgd. Man vill genom en återremiss gifva en opinionsyttring, men om man ej ogillar Utskottets motiver, kan jag ej finna, på hvad grund en återremiss kan anses berättigad.

Jag yrkar bifall till Utlåtandet.

Grefve Mörner: Den siste talaren ser ej ändamålet med en återremiss, och jag tillåter mig därför upplysa honom, att ändamålet är, att Kammararen derigenom visar sig icke godkänna Lag-Utskottets åsigt. Det är möjligt, att, fastän denna Riksdags Lag-Utskott ansett den ifrågasvarande lagen tydlig, ett annat Lag-Utskott kan gå i en annan riktning, och då har detta Lag-Utskott ett godt stöd härför uti en återremiss. Jag fortfar i mitt yrkande om Utlåtandets återremitterande.

Herr Reuterswärd: En värd talare har frågat, hvad Lag-Utskottet skall göra. Jo! Lag-Utskottet skall och bör göra lagen om förbud emot lotteri tillräckligt tydlig. Detta är också den önskan, Kammararen, genom en återremiss, vill uttrycka; och, fastän något härutinnan icke kan blifva vidgjordt under innevarande riksdag, kan en återremiss åtminstone tjena dertill, att Lag-Utskottet vid en kommande riksdag deraf finner sig manadt, att, i anledning af de motioner, som uti ifrågasvarande ämne då kunna väckas, icke afvakta riksdagens sista timma för att med Utlåtande inkomma. Jag förenar mig i yrkandet, att Utlåtandet återremitteras.

Grefve Sparre: Jag ber endast få uppläsa hvad Lag-Utskottet uti ifrågasvarande Utlåtande säger: »Utskottet har icke kunnat finna annat, än att Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844, jemförd med Kongl. Förordningen den 16 Februari 1864, är tydlig derutinnan, att lotteri icke må af någon inrättas eller öppnas för allmänheten, och att ej heller någon, för egen eller annans räkning, eger utbjuda eller afyttra lotter till någon slags egendoms bortlottande inom eller utom Riket, med undantag allenast af sådan bortlottning af lösören för välgörande ändamål, eller af konst saker till Svenska konstidkares understöd och uppmuntran, hvartill Konungens Befallningshafvande, efter

pröfning af omständigheterna, eger meddela tillstånd». Herrarne behagade således finna, att lagen, om förbud emot lotteri, är fullkomligt tydlig och klar. Utskottet säger vidare: »Likaså anser Utskottet det vara fullkomligt klart, att Kongl. Förordningen angående aktiebolag den 6 Oktober 1848 icke låter sig tillämpa å föreningar eller öfverenskomelser, hvilka äro i lag förbjudna, helst som de för hvarje sådant bolag upprättade bolagsreglor måste af Konungen pröfvas och fastställas». År icke allt detta, som Utskottet uttryckt, tillräckligt talande skäl för det slut, hvartill Utskottet kommit. Jag kan verkligen icke finna annat. Vore Utskottets skyldighet att befatta sig med lagtillämpning, så kunde det vara en annan sak; men, då Utskottet icke har annan befattning, än att föreslå lagförändringar, så kan jag icke inse annat, än att Utskottet handlat fullkomligt riktigt, då det icke, der tillräckligt tydlig och tillräckligt verksam lag redan finnes, föreslagit några förändringar.

Herr De Laval: Jag anhåller, att, i anledning af den siste ärade talarens yttrande, få nämna, att lagen väl icke kan anses »fullkomligt tydlig och klar», då åtskillige Riksdagens jurister och ledamöter i Lag-Utskottet ansett densamma icke lägga hinder i vägen för att teckna sig såsom bolagsmän i ett bolag, för bortlottande af fast egendom, och att i högsta instansen begära fastställelse af bolagsreglor.

Herr Reuterswärd: Det är visserligen, enligt nu gällande lag, tydligt, att lottsedlar ej få säljas, men då vi hafva oss bekant, att ett bolag, med lagligen fastställd bolagsordning, på bolagsstämma öfverenskommit att lotta om bolagets egendom, så bör väl lagstiftaren se till, att en lag stiftas, som hindrar detta. En sådan lagstiftning kan åstadkommas, om man endast vill. Jag kan icke afstå från mitt förut framställda yrkande.

Herr Holmberg: Jag ber endast få anmäla, att jag varit frånvarande, då denna motion behandlades inom Lag-Utskottet; att jag således icke deltagit i Utskottets beslut; att jag icke kan godkänna Utlåtandet; samt att jag förenar mig med dem, som yrkat återremiss. Med afseende på det här omnämnda bolaget, är det tydligt, att man i dess bolagsordning insmugit något, som sedermera gifvit stöd för bolaget att på bolagsstämma fatta ett beslut, hvarigenom bolagets egendom skulle, genom lottning, tillfalla någon eller några af bolagsmännen.

Grefve Sparre: En af Kongl. Maj:t fastställd bolagsordning kan icke innehålla något, som tillåter lottning. Om ett bolag fattat något sådant beslut på bolagsstämma, kan detta således icke hafva sin grund i bolagsordningen; och bolaget bör därför af allmänna åklagaren ställas till ansvar. Jag fattar sannerligen icke, huru Lag-Utskottet kan få någon befattning härmed. Jag vidblifver mitt yrkande om bifall till Utlåtandet.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till Lag-Utskottets förevarande Utlåtande och dels återremiss deraf, fram-

stälde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till det-
samma, hvarvid svarades många nej jemte några ja, och sedermera pro-
position på återremiss deraf, då svaren utföllo med många ja jemte
några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Upplästes och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens
underdåniga skrifvelse N:o 95, med ny Riksstat.

Justerades ett protokolls-utdrag, angående Kammarens beslut öfver
Stats-Utskottets Memorial N:is 99, 100 och 103 samt Utlåtandet
N:o 102.

Herr Grefven och Talmannen lät uppläsa en så lydande skrifvelse:

Kongl. Maj:ts tjenstförrättande Öfverste-kammarherre har äran un-
derrätta Herr Talman för Riksdagens Första Kammarer, att *Onsdagen*
den 15 i denna månad klockan half sju eftermiddagen ankomma till
Första Kammarens samlingsruin två Konungens Öfverste-kammarjunkare,
för att, enligt det för riksdagens avslutande utfärdade ceremoniel, bjuda
Kammarens ledamöter, att följande dagen bevista gudstjensten i Stor-
kyrkan och derefter infinna sig å Rikssalen.

Stockholm den 14 Maj 1867.

L. von Stedingk.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{1}{4}$ 11 f. m.

In fidem
O. Brakel.

Onsdagen den 15 Maj 1867.

Kammaren sammanträdde kl. 6 e. m.

Justerades två protokolls-utdrag för sammanträdet å förmiddagen.

Efter anmälan företrädde två Hans Maj:ts Konungens Öfverste-kammarjunkare, hvilka på Hans Maj:ts nådiga befallning bjödo och kallade Herr Grefven och Talmannen samt Kammarens Herrar Ledamöter att i morgon kl. 12 middagen bevista gudstjensten i Storkyrkan och derefter infinna sig å Rikssalen.

Sedan Herr Grefven och Talmannen svarat, att Kammaren skulle hörsamma den nådiga kallelsen, afrådade Herrar Öfverste-kammarjunkare.

Upplästes och godkändes Bevillnings-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrivelser:

N:o 96, angående för innevarande år beslutad tilläggsafgift till nu gällande afgift för tillverkning af bränvin;

N:o 97, angående allmänna bevillningen;

N:o 98, angående för innevarande år beslutade tilläggsafgifter till nu gällande tullsatser å vissa artiklar; samt

N:o 99, angående utgörande af en särskild beskattning under benämning »Vapenskatt.»

Upplästes och godkändes Riksdagens Kanslis nedannämnda förslag till §§ i Riksdagsbeslutet:

N:o 26, angående aflåtna underdåniga skrivelser i frågor rörande Rikets allmänna hushållning;

N:o 27, angående ändring i gällande stadganden om prest- och pastoral-examen samt om andra vilkor för presterlig befordran;

N:o 28, om förändrad lydelse af 51 § Konkurslagen;

N:o 29, om förändring i gällande stadganden angående presterskaps indigenatsrätt;

N:o 30, angående fortfarande kurhusafgift;

N:o 31, angående tullbevillningen;

N:o 32, angående anslag till fortsättande af nordvestra stambanan;

N:o 33, angående statsregleringen; och

N:o 34, angående aflåtna underdåniga skrivelser rörande statsregleringen.

Kammaren åtskildes kl. 7 e. m.

In fidem
O. Brakel.
